

Ministerstwo Sprawiedliwości

Sekretarz Stanu

Marcin Warchoł

DLPK-I.053.13.2020

Warszawa, 27 lipca 2023 r.

Pan

Marcin Wiącek

Rzecznik Praw Obywatelskich

Szanowny Panie Rzeczniku,

w związku z pismem z dnia 7 lipca 2023 r. (znak: VII.522.4.2018.KRP(KSZ)) uprzejmie informuję, że odpowiedź Ministerstwa Sprawiedliwości dotycząca problematyki przestrzegania danych osobowych biegłych sądowych w postępowaniu karnym została udzielona pismem z dnia 13 stycznia 2022 r. (znak: DLPK-I.053.13.2020), które ponownie przekazuję w załączeniu.

Z poważaniem,

Marcin Warchoł

Sekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/

Do wiadomości:

Pan Mateusz Morawiecki - Prezes Rady Ministrów

Warszawa, 13 stycznia 2022 r.

Sekretarz Stanu

DLPK-I.053.13.2020

Dot. VII.522.4.2018.PKR

Pan

Stanisław Trociuk

Zastępca

Rzecznika Praw Obywatelskich

Szanowny Panie Rzeczniku,

w odpowiedzi na pismo z dnia 4 listopada 2021 r. (znak: VII.522.4.2018.PKR), w którym został poruszony *problem związany z przestrzeganiem danych osobowych biegłych sądowych w postępowaniu karnym*, uprzejmie wyjaśniam, co następuje.

Opisany w wystąpieniu problem dotyczy przetwarzania danych osobowych biegłego sądowego, a ściślej – jego adresu zamieszkania – zawartych na składanych do akt sprawy dokumentach księgowych, tj. fakturze lub rachunku. W obecnym stanie prawnym nie ulega wątpliwości, że przetwarzanie danych osobowych biegłego sądowego, uwidocznionych na złożonym przez niego rachunku (bądź fakturze), jest niezbędne do realizacji wynikającego z art. 618f ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 534, 1023; dalej jako „k.p.k.”) obowiązku uiszczenia wynagrodzenia za wydanie opinii. Sądy czy też organy prowadzące postępowanie przygotowawcze, jako jednostki sektora finansów publicznych, mogą bowiem wydatkować środki publiczne jedynie na podstawie dokumentów księgowych podlegających rygorom określonym w przepisach prawa podatkowego, o czym szerzej w dalszej części pisma.

Przepis art. 106b ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2021 r. poz. 685, z późn. zm.) nakłada na podatników obowiązek wystawienia faktury dokumentującej m.in. sprzedaż, a także dostawę towarów i świadczenie usług, dokonywane przez niego na rzecz innego podatnika podatku, podatku od wartości dodanej lub podatku o podobnym charakterze lub na rzecz osoby prawnej niebędącej podatnikiem. Faktura powinna zawierać m.in. imiona i nazwiska lub nazwy podatnika i nabywcy towarów lub usług oraz ich adresy (art. 106e ust. 1 pkt 3 ww. ustawy).

Z kolei zgodnie z art. 87 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2021 r. poz. 1540, z późn. zm.; dalej jako „ustawa – Ordynacja podatkowa”), jeżeli z odrębnych przepisów nie wynika obowiązek wystawienia faktury, podatnicy prowadzący działalność gospodarczą są obowiązani, na żądanie kupującego lub usługobiorcy, wystawić rachunek potwierdzający dokonanie sprzedaży lub wykonanie usługi. Przepis § 14 ust. 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 22 sierpnia 2005 r. w sprawie naliczania odsetek za zwłokę oraz opłaty prolongacyjnej, a także zakresu informacji, które muszą być zawarte na rachunkach (Dz. U. z 2021 r. poz. 703) nakłada na wystawcę rachunku obowiązek wskazania w jego treści m.in. adresu sprzedawcy i kupującego bądź wykonawcy i odbiorcy usługi. Zgodnie natomiast z art. 3 pkt 9 ustawy – Ordynacja podatkowa, ilekroć w ustawie mowa jest o działalności gospodarczej rozumie się przez to każdą działalność zarobkową w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2021 r. poz. 162 i 2105; dalej jako „ustawa – Prawo przedsiębiorców”), w tym wykonywanie wolnego zawodu, a także każdą inną działalność zarobkową wykonywaną we własnym imieniu i na własny lub cudzy rachunek, nawet gdy inne ustawy nie zaliczają tej działalności do działalności gospodarczej lub osoby wykonującej taką działalność – do przedsiębiorców.

Jak stanowi art. 4 ustawy – Prawo przedsiębiorców, przedsiębiorcą jest osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, wykonująca działalność gospodarczą (czyli – jak wynika z art. 3 ww. ustawy – zorganizowaną działalność zarobkową, wykonywaną we własnym imieniu i w sposób ciągły).

Ustawa z dnia 6 marca 2018 r. o Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej i Punkcie Informacji dla Przedsiębiorcy (Dz. U. z 2020 r. poz. 2296 i 2320 oraz z 2021 r. poz. 1641 i 2105) nakłada na przedsiębiorców będących osobami fizycznymi obowiązek wpisu do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (dalej jako „CEIDG”) m.in. adresu do doręczeń oraz – jeżeli przedsiębiorca takie miejsce posiada – adres stałego miejsca wykonywania działalności gospodarczej (art. 2 ust. 2 pkt 1 w zw. z art. 5 ust. 1 pkt 6 ww. ustawy). Wśród zadań CEIDG ustawodawca wymienił natomiast udostępnianie informacji o przedsiębiorcach i innych podmiotach w zakresie wskazanym w ustawie (art. 2 ust. 2 pkt 2 ww. ustawy), wprowadzając zasadę jawności danych i informacji zamieszczonych w CEIDG i ich udostępnienie w systemie teleinformatycznym (art. 45 ww. ustawy).

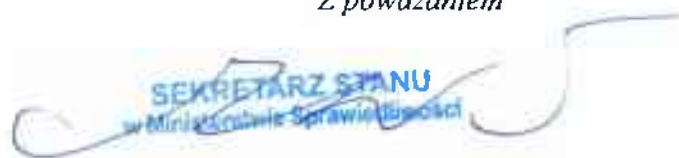
W konsekwencji informacja o adresie miejsca wykonywania działalności gospodarczej przez przedsiębiorców jest informacją jawną i powszechnie dostępną w systemie teleinformatycznym CEIDG. Dotyczy to również adresu zamieszkania przedsiębiorcy, jeżeli

jest on tożsamy z adresem prowadzenia działalności gospodarczej. W przypadku opisanym w Pańskim wystąpieniu dostępność adresu zamieszkania biegłego dla stron postępowania nie wynika więc jedynie z faktu pełnienia wymienionej funkcji procesowej, lecz przede wszystkim z prowadzenia przez biegłego działalności gospodarczej pod adresem będącym adresem zamieszkania. Nawet zatem zastosowanie w toku postępowania karnego rozwiązania przewidzianego w obecnie obowiązującym art. 197 § 2a k.p.k., czy też wprowadzenie w komentowanym akcie normatywnym zmian kreujących dalej idącą ochronę danych osobowych biegłego, nie wyłącza skutków pełnej jawności tych danych, będącej konsekwencją wpisu przedsiębiorcy do CEIDG, o czym była mowa powyżej.

Na tę okoliczność zdaje się zresztą zwracać uwagę sam autor wniosku skierowanego do Pana Rzecznika, pisząc o podmiotach gospodarczych zamieszczających jego dane na portalach internetowych. Po wpisaniu w wyszukiwarkę imienia i nazwiska wnioskodawcy bez problemu można odnaleźć jego adres wraz z mapą ułatwiającą dojazd do miejsca wykonywania przez niego działalności gospodarczej (czyli w tej sytuacji – także miejsca zamieszkania). Okoliczność ta jednak – jak wyżej wskazano – nie ma *in concreto* związku z pełnioną przez wnioskodawcę funkcją biegłego.

Inaczej przedstawia się natomiast sytuacja prawna osób fizycznych, które zostały powołane do pełnienia funkcji biegłego, lecz nie prowadzą działalności gospodarczej w rozumieniu art. 3 ustawy – Prawo przedsiębiorców (np. działalność zarobkową we własnym imieniu i na własny rachunek wykonują incydentalnie). Co przy tym istotne, powołane wyżej przepisy ustawy – Ordynacja podatkowa nakładają obowiązek wystawienia rachunku potwierdzającego dokonanie sprzedaży lub wykonanie usługi, zawierającego adres sprzedawcy lub wykonawcy usługi. Osoby te, nie będąc przedsiębiorcami, nie podlegają przy tym obowiązkowemu wpisowi do CEIDG. Uznać należy jednak, że w tym przypadku nie jest konieczne podanie przez biegłego adresu zamieszkania – może on wskazać na rachunku np. adres zakładu pracy czy numer skrzynki pocztowej operatora pocztowego. Możliwości te, w powiązaniu z rozwiązaniem przewidzianym w art. 197 § 2a k.p.k., wydają się stanowić wystarczającą gwarancję należytej ochrony jego danych adresowych.

Z poważaniem

SEKRETARZ STANU
w Ministerstwie Sprawiedliwości
Mariusz Wierzbicki
/podpisano elektronicznie/